

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/14/2023
Identifikačné číslo spisu:	8118206238
Dátum vydania rozhodnutia:	25.09.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8118206238.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne X. V., narodenej XX. W. XXXX, X. XX, zastúpenej advokátkou JUDr. Vierou Strakovou, Prešov, Námestie legionárov 5, proti žalovanej Slovenskej republike zastúpenej Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky, Bratislava, Nám. Ľudovíta Štúra 35/1, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 20C/26/2018, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 7. septembra 2022 sp. zn. 3Co/14/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 20C/26/2018-363 zo 17. decembra 2021 žalobu žalobkyne o náhradu škody vo výške 800 000 eur s prísl. zamietol; žalovanej nárok na náhradu trov konania nepriznal.

1.1. Právne vec posúdil v súlade s ustanoveniami § 3 ods. 1 a 2, § 4 ods. 1 písm. m), § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, § 9 ods. 1 a 2, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1 a 4, § 17 ods. 1 až 4, § 25 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“). Na základe výsledkov vykonaného dokazovania ustálil, že žalobkyňa sa v konaní domáhala náhrady škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej nesprávnym úradným postupom, ktorý mal spočívať v nečinnosti orgánov štátnej správy vo veci porušovania práv žalobkyne na kvalitné životné prostredie. Nesprávny úradný postup sa mal týkať rodinného domu so súpisným č. 91, z ktorého vlastník vypúšťa odpadové vody z domácnosti, ktoré zasahujú pozemok žalobkyne. Súd prvej inštancie nepovažovať za ustálené, v čom mal nesprávny úradný postup spočívať a ktorého orgánu sa mal týkať. Z vyjadrenia žalovanej, ako aj z pripojených listinných dôkazov, vyplýva úsilie obce Jarabina riešiť danú situáciu, a to zabezpečením financovania vybudovania kanalizačnej prípojky za účelom odvedenia splaškovej a odpadovej vody z domácností. Zo zápisu o výsledkoch prešetrenia sťažnosti však vyplýva, že od realizácie projektu sa muselo upustiť vzhľadom na nesúhlas žalobkyne s uložením stavby cez jej pozemok. V danom prípade teda súdu nebol zrejmý nesprávny úradný postup orgánu

verejnej moci, pričom tento nebol ani žalobkyňou dostatočne špecifikovaný. Problém s domom so súpisným č. XX, z ktorého vlastníak vypúšťa odpadové vody na pozemok žalobkyne sa javil súdu ako susedský spor, preto žalobkyňa ako vlastníka pozemku sa mohla domáhať ochrany vlastníckeho práva prípadne náhrady škody voči tomu, kto jej ju spôsobil. Z dôvodu nepreukázania splnenia zákonných predpokladov zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, súd prvej inštancie žalobu zamietol. Dodal, že žalobkyňa v konaní nepreukázala existenciu nesprávneho úradného postupu štátu resp. nezákonného rozhodnutia, preto považoval uplatnené nároky na náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy za nepreukázané. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v súlade s § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) tak, že žalovanej náhradu trov konania nepriznal, lebo jej z obsahu spisu žiadne trovy konania nevyplyvajú, ani si ich neuplatnila, i napriek tomu, že v spore bola úspešná.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo 7. septembra 2022 sp. zn. 3Co/14/2022 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie; stranám náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

2.1. Odvolací súd skonštatoval správne zistený skutkový stav, ako aj správne právne posúdenie. K uplatneným námietkam a na doplnenie po citácií ustanovení § 3 ods. 1 písm. a) a d), § 9 zákona č. 514/2003 Z. z. uviedol, že žalobkyňa v spore nepreukázala žiadne jej „nevybavené“ podanie, ktorým by sa správny orgán nezaoberal, resp., aby nekonaním a nerozhodnutím vo veci správneho orgánu priamo vznikla žalobkyňi škoda na majetku. Žalobkyňa rovnako nepreukázala žiadne konkrétne rozhodnutie alebo opatrenie orgánu štátnej správy, ktoré by bolo vydané v rozpore so zákonom a tak by bezprostredne mohlo súvisieť so vznikom škody. Rovnako nepreukázala v čom spočíva nezákonnosť konania, resp. nečinnosť správneho orgánu okrem všeobecného konštatovania, že správne orgány v jej veci sú nečinné. Navyše uvedené jej tvrdenia boli v rozpore s tvrdením žalovanej, ktorá súdu predložila dôkazy potvrdzujúce, že obec Jarabina ako príslušný stavebný úrad vyvinula úsilie riešiť predmetnú situáciu týkajúcu sa vypúšťania odpadových vôd z domácností, ktoré zasahujú do pozemku žalobkyne, a to zabezpečením financovania vybudovania kanalizačnej prípojky za účelom odvedenia splaškovej a odpadovej vody z domácnosti susedného vlastníka rodinného domu. Podmienkou realizácie uvedeného projektu bol nájom časti pozemku žalobkyne, bezprostredne na pozemku, na ktorom sa vedie drobná stavba, avšak vzhľadom k tomu, že žalobkyňa ako vlastníčka pozemku KN C parcelného č. XXX/X a č. XXX/X nesúhlasila s uložením drobnej stavby na jej pozemku, obec Jarabina upustila od realizácie projektu (list obce X. zo 6. júla 2016). Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že akákoľvek činnosť alebo nečinnosť orgánov v riadiacej pôsobnosti Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky nemohli mať za následok vznik škody na majetku žalobkyne, ktorej náhrady sa žalobkyňa domáhala. Z dôvodu nepreukázania zákonných podmienok pre uplatnenie nároku na náhradu škody, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil v súlade s § 387 ods. 1 a 2 CSP. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol v súlade s § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovanej v súlade s § 255 ods. 1 CSP. Z dôvodu neuplatnila trov odvolacieho konania žalovanou, ako aj z dôvodu, že žalovanej z obsahu spisu žiadne trovy konania nevyplyvajú, odvolací súd jej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

3. Proti uvedenému rozsudku podala dovolanie žalobkyňa (ďalej len „dovolateľka“), ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovení § 420 pís. f) a z § 421 ods. 1 písm. b) a písm. c) CSP. Namietala, že dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP je naplnený tým, že odvolací súd konal v jej neprítomnosti. Dôvodila, že právo byť vypočutý patrí medzi základné procesné práva, ktoré jej procesným postupom odvolacieho súdu bolo odopreté. Nesúhlasila so záverom súdov o neunesení dôkazného bremena. Tvrдила, že nesprávny úradný postup mal spočívať v nedodržaní právnych predpisov [zákon č. 525/2003 z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie, zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon), zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach]. Ďalej argumentovala tým, že obec X. ju nikdy nepožiadala o povolenie uložiť kanalizáciu pre susedov cez jej pozemok, ani o súhlas so zriadením práva zodpovedajúceho vecnému bremenu. V kontexte uvedeného preto namietala, že odvolací súd neposúdil relevantnosť uplatnených odvolacích dôvodov a vôbec sa s nimi nevysporiadal. Podotkla, že nedostatočné odôvodnenie sa považuje za porušenie práva na spravodlivý proces, ktoré tvorí absolútny základ právneho štátu. Za prioritnú

považovala námietku týkajúcu sa porušenia ustanovení zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach. Napokon nesúhlasila so záverom súdov, že neoznačila konkrétny orgán, ktorý sa mal dopustiť nesprávneho úradného postupu. Tvrdila, že celá žaloba sa zakladá na nesprávnom úradnom postupe spočívajúcom v nečinnosti, teda v nevydaní žiadnych rozhodnutí alebo opatrení štátnej správy a samosprávy. Závery súdov preto považovala za arbitrárne a zjavne neopodstatnené. K dovolaciemu dôvodu uplatnenému podľa § 421 ods. 1 písm. b) a písm. c) CSP dovolateľka namietala právne posúdenie veci samej. Vymedzila právnu otázku v znení, že „súd je povinný v mimosporovom konaní zisťovať skutočný stav veci len v rozsahu, a keď je to v čo najlepšom záujme maloletého dieťaťa alebo je povinný zisťovať skutočný stav veci bez ohľadu na to prospech, ktorého účastníka konania tento skutočný, úplný stav je“. Navrhla napadnuté rozhodnutie, ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3.1. Podaním z 11. novembra 2022 na doplnenie dovolania dovolateľka uviedla, že obec Jarabina nepožiadala žalobkyňu o súhlas na zriadenie vecného bremena na jej pozemku. Obec nemala na uloženie kanalizácie stavebné povolenie od Okresného úradu životného prostredia v Starej Ľubovni, ktorý jediný môže túto stavbu schváliť. Obec nekontaktovala vlastníkov ďalších pozemkov, cez ktoré by kanalizácia musela byť uložená. Žalobkyňa na rozdiel od obce nemá v tejto veci žiadne zákonné povinnosti, aj keď vychádzala susedom v ústrety a pred 30 rokmi povolila uloženie odpadovej rúry cez jej pozemok. Uvedené však nemôže zákonné riešenie tohto problému nijako ovplyvňovať. Riešenie odpadovej situácie v obci nemôže byť nijako závislé na postoji žalobkyne a to už aj vzhľadom na to, že súd nepreskúmal iné možnosti jej uloženie.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu poukázala na náležité neodôvodnenie dovolania, jeho prípustnými dovolacími dôvodmi, resp., že dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP. Zároveň poukázala na jeho obsah, z ktorého podľa jej názoru nie je zrejmé, či bolo spísané advokátkou. Odôvodnenie dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP odvolávajúc sa na § 68 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“) podporuje dôvodný predpoklad, že dovolanie nie je spísané advokátom, nakoľko na toto konanie sa vzťahujú ustanovenia CSP a nie ustanovenia CMP. V kontexte uvedeného preto nemohlo dôjsť k namietanému nesprávne procesnému postupu súdu. Nenariadenie pojednávania pred odvolacím súdom taktiež nepovažovala za dôvodné pre prípustnosť dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP. K dovolaciemu dôvodu uplatnenému v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) a písm. c) CSP poukázala na nezrozumiteľnú, zmätočnú a nesúvisiacu otázku vymedzenú žalobkyňou týkajúcou sa zisťovania skutočného stavu veci, ako aj záujmu maloletého dieťaťa. Napokon podotkla, že medzi konaním resp. nekonaním príslušného orgánu a vznikom škody, čo je predpokladom úspešného uplatnenia nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. dovolateľka iba vo všeobecnej rovine uviedla všeobecné povinnosti štátnych orgánov, ktoré abstraktne spojila so škodou na jej majetku, ktorej primárnou príčinou je správanie sa susedov. Navrhla dovolanie odmietnuť, resp. ako nedôvodné zamietnuť. Nárok na náhradu trov dovolacieho konania si neuplatnila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo napádané rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia expressis verbis vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

8. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

10. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

11. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva strany sporu a nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

12. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

13. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

14. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolateľka namietala porušenie jej procesných práv z dôvodu rozhodnutia odvolacieho súdu v jej neprítomnosti, ako aj z dôvodu nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia, nevysporiadania sa s uplatneným dovolacími dôvodmi, ako aj nesúhlasila s hodnotením dôkazov a so závermi, ku ktorým súdy nižšej inštancie dospeli.

15. Podľa § 385 ods. 1 CSP na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

16. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že dovolateľka bola v priebehu konania na súde prvej inštancie vypočutá a to na nariadenom pojednávaní konanom dňa 9. júla 2021, zároveň bola prítomná aj na ďalších pojednávaniach nariadených na deň 4. októbra 2021 a 19. novembra 2021. Z citovaného

ustanovenia § 385 ods. 1 CSP vyplýva, že odvolací súd má povinnosť nariadiť odvolacie pojednávanie, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Uvedené podmienky neboli podľa názoru dovolacieho súdu v preskúmvanej veci splnené, preto postupom odvolacieho súdu nedošlo k porušeniu procesných práv dovolateľky. Nariadenie pojednávania pred odvolacím súdom si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem. Posúdenie toho, či sú splnené zákonné podmienky na postup podľa § 385 CSP, t. j. či existuje dôležitý verejný záujem na nariadení verejného pojednávania na prejednanie odvolania, na ktorom by strana mala právo vznášať svoje námietky a mala by právo byť na ňom prítomná, je výsostnou úlohou konajúceho odvolacieho súdu po zohľadnení skutkového a právneho stavu a ďalších konkrétnych okolností prejednávanej veci (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 12. októbra 2017 sp. zn. II. ÚS 285/2017). V zmysle rozhodovacej praxe najvyššieho súdu môže dôležitý verejný záujem spočívať napríklad v tom, že sa nepriamo dotýka väčšieho okruhu osôb, ktoré nie sú stranami sporu (napr. sp. zn. 7Cdo/136/2018, 6Cdo/95/2016). Najvyšší súd napríklad v rozhodnutí z 8. februára 2012 sp. zn. 6 Cdo/227/2011 k pojmu dôležitý verejný záujem uviedol, že jeho existencia je dôvodom na nariadenie pojednávania len vtedy, ak by otázky, ktoré sú predmetom konania, mohli mať širší spoločenský dopad a ak by ochrana práv a právom chránených záujmov účastníkov konania mohla byť významná i pre iné subjekty (m. m. sp. zn. 2Cdo/91/2016). V ďalšom rozhodnutí z 30. októbra 2012 sp. zn. 1Cdo/87/2011 najvyšší súd konštatoval, že verejný záujem je časovo a miestne premenný stav, preto sa musí posudzovať len v konkrétnej situácii, v konkrétnom mieste a čase. Je preto vecou súdu posúdiť, či vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu ide v danej veci o dôležitý verejný záujem alebo nie. Treba tiež pripomenúť, že pokiaľ ide o podmienku dôležitého verejného záujmu zakotvenú v § 385 CSP, jej neexistencia, resp. prelomenie predpokladá predovšetkým príčinnú súvislosť (kauzálny nexus) medzi nenariadením pojednávania (postupom odvolacieho súdu) a poškodením strany sporu. V opačnom prípade by bol na každej veci daný dôležitý verejný záujem už len tým, že verejnosť chce byť prítomná na pojednávaní (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2022, 1287 - 1288 s.).

17. Povinnosť nariadiť odvolacie pojednávanie z dôvodu verejného záujmu spĺňa požiadavky ustálené judikatúrou Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) (napr. vo veci Hakansson a Sturesson proti Švédsku z 2. februára 1990, Schuler-Zraggen proti Švajčiarsku z 24. júna 1994, Zumtobel proti Rakúsku z 21. septembra 1993). Pri určovaní kritérií na definovanie obsahových náležitostí pojmu „verejný záujem“ ESLP konštatoval, že „verejný záujem je nevyhnutne rozsiahly a preto je prirodzené, že štát má pomerne široký priestor na voľnú úvahu.“.

18. K namietanému hodnoteniu dôkazov súdmi nižších inštancií dovolací súd uvádza, že nesúhlas dovolateľky s procesným postupom odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie s hodnotením dôkazov nemožno považovať za porušenie jej procesných práv. Zásada voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúca z čl. 15 Základných princípov CSP v spojení s § 191 CSP, vyplýva z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 46 ústavy) a znamená, že záver, ktorý sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Hodnotenie dôkazov úvahou súdu však neznamená ľubovôľu, lebo hodnotiacia úvaha musí vždy zodpovedať zásadám formálnej logiky, musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a vykazovať funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania. Výsledky hodnotenia dôkazov sú súčasťou odôvodnenia rozhodnutia, v ktorom súd stručne, jasne a výstižne vysvetľuje, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy a pod.

19. K namietanému pochybeniu v procese obstarávania dôkazov najvyšší súd konštatuje, že pokiaľ súd nevykonával v priebehu civilného konania všetky navrhované dôkazy alebo nevykonával iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nedostatočne zistil skutočný stav alebo nesprávne vyhodnotil niektorý dôkaz, nemožno to v zásade považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení strany, čo v súlade s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP. Predmetná judikatúra najvyššieho

súdu bola a je akceptovaná aj ústavným súdom napr. v rozhodnutiach sp. zn. I. ÚS 65/2020, III. ÚS 171/2018, II. ÚS 202/2020, II. ÚS 108/2020, II. ÚS 153/2019, II. ÚS 465/2017, IV. ÚS 511/2020. Zásadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) totiž zodpovedá požiadavka, aby súdmi urobené skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené. Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj podľa ESĽP povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska proti Švajčiarsku z 29. apríla 1993; II. ÚS 410/06).

20. K nepresvedčivému odôvodneniu napadnutého rozhodnutia a k nevysporiadaniu sa s uplatnenými odvolacím námietkami dovolací súd uvádza, že odvolací súd sa okrem stotožnenia so závermi uvedenými súdom prvej inštancie vysporiadal aj s uplatnenými námietkami. Na potvrdenie správnosti okrem citácie ustanovení § 3 ods. 1 písm. a), písm. d), § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. uviedol, že žalobkyňa v konaní nepreukázala žiadne jej nevybavené podanie, ktorým by sa správny orgán nezaoberal, resp. nekonaním a nerozhodnutím vo veci správneho orgánu by žalobkyni vznikla škoda na majetku. Rovnako žalobkyňa nepreukázala žiadne rozhodnutie alebo opatrenie orgánu štátnej správy, ktoré by bolo vydané v rozpore so zákonom a tak by bezprostredne mohlo súvisieť so vznikom škody. Taktiež nepreukázala v čom spočíva nezákonnosť konania, resp. nečinnosť správneho orgánu okrem jej všeobecného konštatovania, že správne orgány v jej veci sú nečinné. Uvedené je navyše v rozpore s tvrdením žalovanej, ktorá súdu predložila dôkazy potvrdzujúce, že obec Jarabina ako príslušný stavebný úrad vyvinula úsilie riešiť predmetnú situáciu vypúšťania odpadových vôd z domácnosti, ktoré zasahujú do pozemku žalobkyne a to zabezpečením financovania vybudovania kanalizačnej prípojky za účelom odvedenia splaškovej a odpadovej vody z domácnosti susedného vlastníka rodinného domu. Podmienkou realizácie uvedeného projektu bol nájom časti pozemku žalobkyne, bezprostredne na pozemku, na ktorom sa vedie drobná stavba, avšak vzhľadom k tomu, že žalobkyňa ako vlastníčka pozemku parcelného č. KN C č. 230/1 a 230/6 nesúhlasila s uložením drobnej stavby na jej pozemku, bola obec Jarabina nútená upustiť od realizácie projektu (list obce Jarabina zo 6. júla 2016). V kontexte uvedeného odvolací súd v zhode s názorom súdu prvej inštancie ustálil, že akákoľvek činnosť alebo nečinnosť orgánov v riadiacej pôsobnosti Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky nemohli mať za následok vznik škody na majetku žalobkyne, ktorej náhrady sa v spore domáhala. Následne odvolací súd s poukazom na základné predpoklady úspešného uplatnenia nároku na náhradu škody skonštatoval, že žalobkyňa v konaní nepreukázala nijakú súvislosť medzi konkrétnym konaním, resp. nekonaním príslušného orgánu a vznikom škody, čo je predpokladom úspešného uplatnenia nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Z dôvodu nesplnenia prvého predpokladu zodpovednosti za škodu a to existencie nezákonného rozhodnutia, resp. nesprávneho úradného postupu štátneho orgánu, odvolací súd nepovažoval za dôvodné skúmať ďalšie podmienky uplatňovaného nároku zo strany žalobkyne.

21. Nadväzujúc na uvedené dovolací súd konštatuje, že odôvodnenie odvolacieho súdu uvedené v bodoch 11 až 20 v spojení s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie v celom jeho kontexte (najmä v bodoch 9 až 32), chápaných ako celok v organickej jednotke (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), spĺňa náležitosti odôvodnenia vyplývajúce z ustanovení § 220 ods. 2 v spojení s § 393 ods. 2 CSP, lebo zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami, aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Vysporiadanie sa s uplatnenými podstatnými odvolacími námietkami, odvolacím súdom možno považovať za dostatočné aj v zmysle § 387 ods. 3 CSP.

22. Podľa názoru dovolacieho súdu dovolateľka nedôvodne namieta neúplnosť odôvodnenia, ako aj

nedostatočné vysporiadanie sa s uplatnenými námietkami odvolacím súdom. Navyše jej nesúhlas s právnym posúdením odvolacieho súdu, nepredstavuje vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (R 54/2012, sp. zn. 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014). Skutočnosť, že dovolateľka má odlišný právny názor než odvolací súd, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ňou tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

23. Z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vyplýva, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci v zásade nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP (R 24/2017). Do úvahy preto neprichádza ani relevantnosť námietky, že odvolací súd nedostatočným odôvodnením rozhodnutia dovolateľke znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06). Odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizovateľné základné právo strany sporu na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

24. V preskúmvanej veci hodnotiaca úvaha súdov zodpovedá zásadám formálnej logiky, vychádza zo zisteného skutkového stavu veci a z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov a právnym posúdením. V tejto súvislosti dovolací súd napokon poznamenáva, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie (§ 442 CSP), v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižších inštancií, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania, vrátane nesprávneho vyhodnotenia niektorého dôkazu. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP; v danom prípade však dovolací súd takúto vadu nezistil.

25. Z judikatúry ESLP vyplýva, že rozhodnutie vnútroštátneho súdu možno považovať za svojvoľné a také, ktoré narúša spravodlivosť konania, iba v prípade, ak sú v ňom vyjadrené dôvody založené na zjavnej skutkovej alebo právnej chybe, dôsledkom čoho došlo k odopretiu spravodlivosti (Moreira Ferreira, bod 85; Navalnyy a Ofitserov proti Rusku z 23. februára 2016, sťažnosti č. 46632/13 a č. 28671/14, bod 119), uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 232/2023-21 z 27. apríla 2023.

26. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd dospel teda k záveru, že z procesného postupu súdov nižších inštancií nevyplýva, že by konanie bolo zaťažené vadou zmätočnosti, ktorá by mala mať za následok porušenie procesných práv dovolateľky v takej intenzite, že by bolo možné konštatovať porušenie jej práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, preto prípustnosť a ani dôvodnosť dovolania z tohto dôvodu nie je daná. Dovolanie preto odmietol v súlade s § 447 písm. c) CSP.

27. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

28. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

29. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

30. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení, môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

31. I napriek snahe autenticky porozumieť textu dovolania ako celku, jeho posúdením podľa obsahu v súlade s § 124 CSP (sp. zn. IV. ÚS 15/2021 alebo sp. zn. I. ÚS 336/2019), dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľka relevantným spôsobom nevymedzila konkrétnu právnu otázku od riešenia ktorej záviselo rozhodnutie vo veci samej, ktorá by v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu nebola riešená, resp. sa pri jej riešení odvolací súd odklonil alebo je posudzovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP). Pokiaľ procesná strana v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP nevymedzí právnu otázku dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach o tom, ktorú otázku a v čom spočíva nesprávne právne posúdenie veci. Ak vymedzenie právnej otázky chýba, najvyšší súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili sudy nižšej inštancie; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v civilnom sporovom konaní, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Samotná polemika dovolateľky s napadnutým rozhodnutím nepredstavuje vymedzenie podstatnej právnej otázky tak, ako to predpokladá ustanovenie § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP.

32. Vymedzená otázka dovolateľkou uvedená v bode 3, sa netýkala predmetu sporu, ani nesúvisela so sporovým konaním a uplatneným nárokom na náhradu materiálnej škody a nemateriálnej ujmy. Napadnuté rozhodnutie nespočívalo na zisťovaní skutočného stavu, na prihliadaní na záujem maloletého dieťa. Civilné sporové konanie sa riadi zásadou formálnej pravdy. Súd je limitovaný skutkovými tvrdeniami strán sporu. Rozsudok vo veci samej v zásade zodpovedá tomu, čo strany zhodne tvrdili, resp. nezohľadňuje to, čo žiadna z o strán sporu netvrdila. Stranu v spore zaťažuje bremeno tvrdenia, ktoré spolu s dôkazným bremenom je predpokladom pre úspech v spore. Nesplnenie povinnosti tvrdiť, resp. nesplnenie povinnosti relevantne tvrdiť, t. j. uviesť tvrdenia z hľadiska ich kvality pravdivé, úplné,

podstatné a rozhodujúce, má pre stranu sporu procesnoprávnu sankciu, ktorá sa prejaví v meritórnom, rozhodnutí vo veci samej.

33. Vychádzajúc z uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie žalobkyne odmietol ako neprípustné v súlade s § 447 písm. c) CSP vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu uplatnenému podľa § 420 písm. f) CSP. Z dôvodu nevymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 431 až 435 CSP, dovolací súd dovolanie vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu uplatnenému podľa § 421 ods. 1 CSP odmietol v súlade s § 447 písm. f) CSP.

34. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovanej v dovolacom konaní, ktorej nepriznal náhradu trov dovolacieho konania z dôvodu, že ich výslovne nežiadala nepriznať (m. m. R 72/2018).

35. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.